

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3155/2019. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nyíregyházi Törvényszék 1.Pf.21.370/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó, egyúttal az alapper felperese, és fia, aki az alapperben korábban II. rendű felperesként vett részt, ingatlan adásvételi előszerződést kötöttek egy befektetési kft.-vel (a továbbiakban: Kft.). Ennek eredményeképpen az adásvételi szerződést az indítványozó és fia mint állagvevők, valamint a Kft. jogutódja (a továbbiakban: jogutód Kft.) mint eladó kötötték meg. A birtokbavételi nyilatkozatban a vevők esztétikai kifogásokat támasztottak az ingatlan állapotát illetően. A Kft. felszólítást intézett az indítványozó részére azzal, hogy a vételárból 3 500 985 Ft nem került kiegyenlítésre. Az indítványozó 2005. június 7-én egy „meghatalmazás” elnevezésű okiratban ügyvédet, az alapper alperesét (a továbbiakban: alperes) hatalmazta meg abból a célból, hogy a hibás teljesítés iránti eljárásban képviselje őt. A Kft. később 1 803 372 Ft-ra mérsékelte a vételárhátralék összegét. A jogutód Kft. ennek kiegyenlítését fizetési meghagyásban követelte az indítványozótól, a nem peres eljárás pedig az ellentmondás folytán perré alakult (a továbbiakban: előzményper). Az indítványozó és fia az alperest hatalmazták meg perbeli képviselőjük ellátására. A Debreceni Városi Bíróság kötelezte az indítványozót és fiát 1 293 996 Ft, valamint járulékaik megfizetésére; a másodfokon eljáró Hajdú-Bihar Megyei Bíróság ezt az ítéletet annyiban változtatta meg, hogy késedelmi kamat megfizetéséről is rendelkezett. E jogerős ítéletet a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság hatályában fenntartotta.
- [3] A peresztes indítványozó és fia a per több résztvevőjével szemben kártérítési pereket kezdeményeztek. Közöttük volt az alperes, akitől először felszólítás formájában követeltek 2 220 836 Ft kártérítési összeget arra hivatkozással, hogy az ő ügyvédi munkája miatt veszítették el a pert. Az alperes a felszólító levelet átvette, egyebekben azonban nem reagált rá. Az indítványozó és fia ezt követően terjesztették elő keresetüket. A jogvitát a Nyíregyházi Járásbíróság bírálta el, amely elutasította a keresetet. A per egyik fő kérdése az volt, hogy a felperesek által az alperes részére adott meghatalmazás párosult-e megbízással, ugyanis erre vonatkozóan csak egy „meghatalmazás” elnevezésű okirat állt rendelkezésre, a megbízás és a meghatalmazás pedig két különböző tartalmú jogviszony. A Nyíregyházi Járásbíróság úgy ítélte meg, hogy a meghatalmazás magában foglalta a megbízást is, és a körülményekből kitűnően a meghatalmazók szándéka nemcsak a jognyilatkozatok megtételére, hanem az ügy ellátására is kiterjedt. Ezután a bíróság megállapította, hogy a rendelkezésekre álló bizonyítékok, mindenekelőtt a korábbi tárgyalások jegyzőkönyvei alapján nem állapítható meg, hogy az indítványozó és fia peresztesége az alperes mulasztása miatt következett volna be, az alperes ugyanis rendszeresen részt vett a tárgyalásokon, észrevételeket tett, kérdéseket tett fel, továbbá már az előzményper megelőzően is az alperes eljárásának eredményeképpen csökkentette a vételárhátralék összegét a Kft. Emellett arra sem utalnak a bizonyítékok, hogy az indítványozó vagy a fia korábban kifogásolták volna az alperes eljárását. A megbízás nem eredménykötelem, ezért önmagában az eredmény létrejöttének – a konkrét esetben a pernyertességnek – az elmaradása nem alapozza meg az indítványozó követelését.
- [4] Az indítványozó fellebbezett az elsőfokú ítélettel szemben, arra hivatkozással, hogy a járásbíróság jogszabálysértően járt el akkor, amikor rá telepítette annak bizonyításának terhét, hogy nem jött létre a megbízási jogviszony, illetve az alperes nem megfelelően látta el a perbeli képviselőt, és ezzel okozati összefüggésben érte őt kár. A járásbíróság emellett nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének azzal, hogy nem indokolta meg az indítványozó bizonyítási indítványának elutasítását. A Nyíregyházi Törvényszék helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Döntését azzal indokolta, hogy nem történt olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az ügy érdemi

elbírálására kihatással volt, és amely miatt szükséges lenne a tárgyalás megismétlése, illetőleg kiegészítése. A törvényszék szerint az elsőfokú bíróság jogszerűen utasította el indítványozó szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványát, mert az az ügy megítélése szempontjából nem releváns kérdésre vonatkozott. Egyebekben az elsőfokú ítéletet annak helyes indokaira tekintettel, az ügyben irányadó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 254. § (3) bekezdése alapján hagyta helyben.

- [5] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal támadta a Nyíregyházi Törvényszék jogerős ítéletét a Nyíregyházi Járásbíróság ítéletére kiterjedően, és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés egyes részjogosítványai alapján kérte azok megsemmisítését. Álláspontja szerint sérült a bírósághoz forduláshoz való joga, mert valójában csak „szenvedője” volt a pereknek. A bíróságok megsértették a bizonyítással kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségüket, mert az indítványozóra rótták annak terhét, hogy a megbízási szerződés tartalmát bizonyítsa, és ezt a tájékoztatást annak ellenére nem változtatták meg, hogy az alperes is elismerte: megbízási szerződést nem kötött az őt meghatalmazó indítványozóval. Az indítványozó a fegyverek egyenlőségének elvére hivatkozással kifogásolta, hogy az alperes képviselője a tárgyaláson adta át az alperes egyes nyilatkozatait, a Nyíregyházi Törvényszék pedig a másodfokú ítéletben nem korrigálta ezt, csak megállapította, hogy a Nyíregyházi Járásbíróság megfelelő határidőt biztosított arra, hogy az indítványozó a tárgyaláson megkapott nyilatkozatokra reagáljon. A Nyíregyházi Járásbíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, és megsértette a kérelemhez kötöttség elvét, mert jóllehet az alperes a beadványaiban nem sorolta fel tételesen, hány tárgyaláson jelent meg és milyen beadványokat nyújtott be, a bíróság az elsőfokú ítélet indokolásában tételesen kitért ezekre, továbbá bemutatta az alperesnek a peres eljáráson kívül végzett tevékenységét is. Azt ugyanakkor nem mutatta be, hogy az alperes milyen eredményt ért el mindezekkel. A Nyíregyházi Járásbíróság megsértette a szabad bizonyítás elvét, mert elutasította az indítványozó írásszakértő kirendelésére tett indítványát, amivel el lehetett volna dönteni, hogy az indítványozó hol kereste fel az alperest, továbbá bizonyítást nyerhetett volna az, hogy a meghatalmazást nem az alperes írta alá az ügyvédi iroda részére. A Nyíregyházi Járásbíróság az indítványozó egyéb bizonyítékait is figyelmen kívül hagyta, és ezt a Nyíregyházi Törvényszék sem korrigálta. A bíróságok megsértették továbbá a bírói függetlenség és pártatlanság követelményét is, mert az alapul vett jogszabályokat önkényesen értelmezték. A megbízási szerződés tartalmának bizonyítása a megbízottat terheli, márpedig a jelen ügyben az alperes mint megbízott ezt nem tette meg, a bíróság mégis bizonyítottnak tekintette a megbízási tartalmát. Az indítványozó mindezek mellett sérelmezte azt is, hogy a bíróság nem engedélyezett számára költségmentességet, jóllehet vagyona csak kölcsönből van. Az indítványozó érvelése alátámasztásául hivatkozott az Alkotmánybíróság számos, a tisztességes bírósági eljárással összefüggő határozatára.
- [6] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az indítvány megfelel-e a törvényben foglalt befogadási feltételeknek, és így alkalmas-e az érdemi elbírálásra. E vizsgálat során az alábbi következtetésekre jutott.
- [7] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült. Az indítvány végső soron nem irányul egyéb, mint a rendes bíróságok ténymegállapításának és jogértelmezésének a megváltoztatására. Az Alkotmánybíróság azonban ettől mindig következetesen tartózkodott. A tényállás megállapítása és a jogszabályok értelmezése ugyanis a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők mellett újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {ennek az elvnek a korai rögzítéséhez lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól. Az eljáró bíróságok reagáltak az indítványozó által előadott jogi érvekre és értelmezték a hivatkozott jogforrásokat. A Nyíregyházi Járásbíróság bemutatta, milyen bizonyítékok és indokok alapján látta úgy, hogy a meghatalmazáshoz megbízási is kapcsolódott – amelynek érvényességéhez nem szükséges az írásbeliség –, és megindokolta azt is, miért nem látta indokoltnak, hogy helyt adjon az indítványozó bizonyítási indítványainak. Az, hogy a bíróság – a régi Pp. 206. § (1) bekezdésére figyelemmel – az előzményper tárgyalási jegyzőkönyveire támaszkodva válaszolta meg az alapperes központi kérdését, vagyis azt, elkövetett-e az alperes olyan jogellenes magatartást (mulasztást), amely az indítványozó kárát eredményezte, nem vet fel a panasz befogadását indokoló alkotmányossági aggályt. A Nyíregyházi Törvényszék pedig az elsőfokú ítéletet annak

indokaival egyetértve, a törvénynek megfelelően, a régi Pp. 254. § (3) bekezdése alapján hagyta helyben. Az indítvány nem mutat rá olyan alkotmányjogilag értékelhető körülményre, ami a hivatkozott alapvető jog sérelmét valószínűsítene. Annak ténye, hogy az indítványozóra nézve kedvezőtlen eredmény született, önmagában nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.

- [8] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.
- [9] 5. Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős ítélet végrehajtását az alkotmányjogi panasz eljárásának befejezéséig függessze fel. Az Alkotmánybíróság kivételesen, az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt körülmények fennállása esetén hívhatja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, jelen ügyben azonban a visszautasításra tekintettel erről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2019. június 25.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/457/2019.

